

Obletnica majniške revolucije

Danes poteka 125 let, odkar so buenosaireski "criollos" dvignili krik svobode ter se otresli varuštva španskih gospodarjev, ki so v političnem oziru tlačili in v gospodarskem izžemali prostorane južnoameriške dežele, od narave bogato obdarjene s plodovitimi zemljami ter z naravnimi bogastvi.

Argentinski narod se na današnji dan spominja velikih rodoljubov, katerih delo je omogočilo proglasitev argentinske neodvisnosti, Belgrana, ustvaritelja nacionalne zastave, San Marquina, osvoboditelja treh ameriških ljudstev, Morena, Saavedre in drugih.

25. maja 1810 je najbolj znameniti dogodek v zgodovini argentinskega naroda, saj si je bil majniško revolucijo ustvaril temelje za neoviran, svoboden kulturni, gospodarski in politični razvoj; postal je s to revolucijo na svoji zemlji svoj gospod.

Do tega dne so Španci samovoljno gospodarili v teh deželah. Da bi si zagotovili nemoteno izkoriščanje Južne Amerike, v kolikor je bila v njihovih rokah, so monopolizirali trgovino; nihče drugi ni smel trgovati v deželah ob Plati, razen Špancev, ki so slabo plačevali, a drago prodajali. V političnem oziru je bilo domače prebivalstvo skrajno zapostavljeno; ni imeli dostopa v javne službe. Vse javne posle so upravljali španski priseljenci, protežiranci, mnogo krat povsem nesposobni. Samovoljno so se vedli napram domačinom, da si so živeli od njihovih denarjev in njihovih žuljev.

Takšne in podobne krivice je domače ljudstvo trdo občutilo. Nezadovoljstvo se je kopičilo v srcih ter je čakalo samo ugodne prilike, da izbruhne na dan v svojo silo. Načela svobode, bratstva in enakopravnosti, ki jih je bila proglasila francoska revolucija, so našla svoje navdušene pristaše tudi med prosvitljenimi "criolli", ki so začeli zbirati okrog sebe ljudske množice ter jih pripravljali na osvoboditev.

Samozavest domačinov se je bila močno dvignila, ko se jim je bilo posrečilo zapoditi z lastnimi močmi angleške vpadnike leta 1806 in 1807. Podkralj Sobremonte je bil pred angleško vojsko pobegnil v varnejše notranjost dežele ter prepustil "criollos" lastni usodi. Ugled španskih gospodarjev se je bil močno zmanjšal, domačinom pa je "reconquista" vtila v žile odločen pogum. Spoznali so, da so sposobni kosati se tudi s Španci, če so celo nad Angleže dosegli dvakratno zmago.

Dan revolucije se je bližal. Dne 13. maja so v Buenos Airesu izvedeli, da je Napoleon zasedel špansko deželo. Tukajšnji narodni voditelji so takoj spoznali, da je napočil pravi čas za osamosvojitvev argentinskega ljudstva. — Ko se je sestal širši "Cabildo", je ljudstvo vdrlo v sejno dvorano ter izsililo predajo oblasti v roke narodne vlade, kateri je predsedoval Saavedra. Argentinijska je postala svobodna dežela, njeno ljudstvo si je z revolucijo priborilo svobodo, da samo odloča o svoji bodočnosti. Prostrana zemlja, ki so jo Španci držali zaprto tujim narodom, je na stečaj odprla svoja vrata.

Poset braziljskega predsednika republike

Veličasten sprejem je priredilo glavno mesto Argentine dr. Getuliu Vargasu in njegovemu številnemu spremstvu

Letos se je Buenos Aires odel v praznično obleko že pred največjim argentinskim državnim praznikom, 25. maja: pripravil se je bil, da sprejme na čim bolj slovesen način prvega braziljskega mandatarija, ki se je v sredo, okrog 2. popoldne, pripeljal v buenosairesko pristanišča na vojni ladji "Sao Paulo", da vrne obisk ki mu ga je lani naredil predsednik gen. Justo.

Odličnega gosta je pričakovala pristajališča velika množica in ko se je izkrcal, so ga pozdravili gen. Justo, člani vlade in diplomatskega zbora ter višji funkcionarji. Mestni intendat mu je sporočil pozdrav v imenu prebivalstva. Po teh sprejemnih ceremonijah, so se gostje, v spremstvu za stopnikov tukajšnjih oblasti, odpeljali skozi mesto do palače Pereda, v ul. Arroyo, kjer se je dr. Vargas nastanil. Spreved je šel med gostim špalirjem občinstva, ki je zastopnika bratske severne republike z navdušenjem pozdravljalo. Vojaštvo, razvrščeno na obeh straneh ulic, je izkazovalo vojaške časti in godbe so svirale argentinsko in brazilsko himno.

Pestra in živahna slika, ki jo je nudil prvi sprejem, se je ponovila tudi popoldne, ko se je dr. Vargas odpeljal v vladno palačo in pozneje spet

Težka nesreča na Ruskem

"Maksim Gorki", največje kopno letalo sveta, je postalo na moskovskem letališču žrtev hude katastrofe. V soboto, nekaj čez poldne, je "M. Gorki" letal nad letališčem, spremljan od manjšega letala, ki ga je vodil pilot Blagin. Vključ izrecni prepovedi je Blagin začel izvajati akrobacije okrog orjaškega aviona. Nesreča je hotela, da je pri tem njegovo letalo zadelo v "Gorkija", ki je takoj padel in se razbil. Ista usoda je doletela Blagino letalo. Katastrofa je zahtevala 48 žrtev, med katerimi je osem žensk in 6 otrok.

Vest o grozni nesreči je naredila globok vtis v vsem svetu in je sovjetska vlada prejela iz mnogih držav izraze iskrenega sožalja.

"Maksim Gorki" je bilo, kakor smo rekli, največje kopno letalo na svetu. Imelo je osem motorjev s skupno 7000 konjskimi silami ter je moglo preleteti razdaljo od 2500 km brez vmesnih pristajališč. V krilih je merilo 63 metrov, dolgo pa je bilo 32 m in pol. V njem bilo prostora za 75 oseb. Tehtalo je 42 ton in je bilo zgrajeno iz duraluminja. Letalo je imelo lastno električno centralo, svoj kino, sprejemno in oddajno radio postajo, lastno tiskarno itd.

Ruska vlada je takoj priskočila na pomoč družinam nesrečnih žrtev, katerih vsaka je dobila po 10.000 rublov podpore ter bo prejela še posebno penzijo. Nadalje je vlada sklenila zgraditi troje takih orjaških letal, kakršno je bilo "Maksim Gorki", ker hoče dokazati, da sedanja katastrofa ne bo ustavila razvoja ruskega letalstva.

priseljencem iz vsega sveta, ki so hoteli v Novem svetu iskati dela in zaslužka ter skupno z domačini pomagati novi državi do vedno lepšega razmaha.

25. maja 1810 je ustvaril pogoje za razvoj Argentine, razvoj, o katerem tudi mi, slovenski priseljenci, želimo, da bi bil v vsakem oziru srečen!

v svojo rezidenco, kjer je ob 7. uri sprejel pozdrav tukaj akreditiranega diplomatskega zbora; med navoženimi diplomati je bil tudi odpravnik poslov našega poslanstva.

Zvečer se je vršil v "Belem salonu" vladne palače svečan banket v počestitev predsednika braziljske republike. Na banketu je odličnega gosta pozdravil gen. Justo s posebnim govorom, v katerem je podčrtal prijateljske vezi, ki družijo oba naroda, ter izrazil med drugim željo, da bi čim prej prenehal krvavi chacovski spor na južno ameriškem kontinentu. Za prijazne besede se mu je zahvalil dr. Vargas, ki je v svojem govoru izrazil isto željo ter zaključil z naslednjimi besedami:

"Božja previdnost nam je dala dvoje izmed najkrajših poti do svetla. Naj bi bilo delo ljudi na isti višini, kakor je bilo delo božje. Gospod predsednik: Nad vse sem srečen, da ino-

Hitler o nemški zunanji politiki

V poslopu berlinske Kroll-Opere se je v torek otvorilo zasedanje nemškega državnega zbora. Ob tej priliki je imel državni vodja Hitler velik govor, v katerem je obrazložil zunanjo politiko Nemčije.

Dejal je, da Nemčija noče vojne, marveč hoče in rabi mir, ki bo edini omogočil nacionalnemu socializmu izvesti notranjo preuredbo države v skladu s svojimi načeli in načrti. Nemčija, je dejal "Fuehrer", nima namena odtrgati nobenega narodnega dela od drugih narodov, za to, da bi jim odvzela njihov jezik in njihovo kulturo ter jim vsilila nemško prosveto, ki jim je tuja. Mi ne dajamo navodil za ponemčevanja priimkov oseb ki nimaajo z nemškim narodom nič skupnega. Germanizacije mi nočemo, ker vemo, da vsaka osvobodilna vojna oslabi končno zmagovalca samega. V današnji Evropi ni mogoče odvzeti ljudstvom njihove narodnosti. Vsa ka vojna požira predvsem najboljši del naroda; zato nemški nacionalni socializem vojne ne mara. Hoče pa ohraniti svojo svobodo in enakopravnost z ostalimi državami. Nemčija je pripravljena skleniti dogovore o nenapadanju s svojimi sosedmi, noče pa ničesar slišati o pogodbah o medsebojni pomoči, ker se noče izpostavljati nevarnosti, da bi bila primorana bojevati se za kakšno napadeno državo.

To je v bistvu smisel preko 2-urnega govora, ki ga je imel Hitler. Posebno zanimivo so za nas ideološke razlike, ki ločijo nemški fašizem od italijanskega. Dočim Mussolinijev režim z največjo brezobzirnostjo zatira narodne manjšine ter jih hudo zlepa ali zgorja pošilja na tujino, zatrjuje Hitler, da je nemški nacionalni socializem proti raznarodovanju drugodnih narodnostnih skupin; ohraniti hoče, kar je nemškega, noče pa število nemškega naroda povečati na škodo drugih narodov. Zdi se skoro, da je Hitler imel v mislih baš raznarodovalne metode italijanskega fašizma, ko je govoril o tem vprašanju: "Mi nočemo germanizacije, mi ne ponemčujemo tujih priimkov, ne vsiljujemo lastne kulture pripadnikom drugih narodov", je dejal nacionalni socialistični vodja. Ni treba tu podčrtavati, kako v kričečem nasprotju so ta načela z načeli Mussolinijevega fašizma.

In še v drugi, nič manj važni točki, se nemški nacionalni socializem razlikuje od italijanskega fašizma: Mussolini je večkrat, s pisano in z govorno besedo, razlagal, da je po njegovi misli, (in torej tudi po mneneju režima, ki ga on zastopa) vojna nekaj potrebnega in koristnega, ker pripomore, da se v narodu razvijejo vse najboljše moči. Hitler misli bolj človeško in bolj pametno, ko zagotavlja, da vojna uničuje in požira; uničuje in požira pred vsem najboljše narodove sile. Zato je nemški nacionalni socializem, vsaj po Hitlerjevih izjavah, proti vojni, ki jo smatra kot hudo in pogubno zlo.

Izgleda, da je Hitlerjev govor pomirjevalno vplival v Evropi. "Fuehrer" je krepko zatrdil, da so njegove

razmišljanja o nemški zunanji politiki iskrena; če se ni pretvarjal, marveč bodo tudi dejanja v skladu z besedami, bo njegov govor pomenil važno razodetje v povojni zgodovini Evrope ter pomagal razčistiti obzorje, ki je bilo posebno v zadnjih mesecih prenatrpano s črnimi oblaki, obetajočimi grdo nevihto.

Banketa, na katerem so bili navzoči ni vsi argentinski in brazilski odličniki, so se udeležili tudi vsi tukajšnji zastopniki tujih držav.

Razne druge slovesnosti so se vršile naslednjega dne, v četrtek, Predsednik Vargas, si je ogledal, med drugim, buenosairesko borzo, pošto, pristvoval otvoritvi avenide Corrientes, se udeležil ceremonije na univerzi, ki mu je podelila častni doktorski naslov. Zvečer pa je bil gala-ples v Vladni palači.

V petek, torej včeraj, na predvečer argentinskega državnega praznika, je bila na Kongresnem trgu velika koncentracija šolskih otrok; preko 25.000 se jih je zbralo. Popoldne se je izvr-

šil svečan sprejem braziljskega predsednika v argentinskem kongresu, ob 18.30 pa sta predsednika v argentinskem kongresu, ob 18.30 pa sta predsednika podpisala v vladni palači argentinsko-braziljske pogodbe, ki naj pospešijo kulturno in trgovinsko sodelovanje med prijateljskima državama Argentinijo in Brazilom.

Poset dr. Vargasu bo gotovo pomagal, da se takšno sodelovanje poživijo. Oba naroda, ki sta že pozabila na stare spore zaradi Misionesa, ima ta povoda dovolj, da se medsebojno spoznava in razumevata. Posebno na gospodarskem polju more tesno sodelovanje Argentinije in Brazila prinesiti lepe sadove obema narodoma. Argentinija ima že danes veliko vlogo kot agrarna dežela, Brazilija pa se bo, radi velikih zakladov, ki jih hrani njena zemlja, gotovo razvila v veliko in industrijsko deželo, ki bo v tem pogledu prednjačila v Južni Ameriki. Narodni gospodarstvi obeh držav se Los

ta medsebojno izpopolnjevali. Dobro je, da se pogoji za to bodoče sodelovanje, v velikem obsegu, že sedaj ustvarijo z medsebojnim vzpnavanjem. Med Argentinijo in Brazilom ni nikakih interesnih ali drugih sporov, ki bi mogli ovirati pristržno sodelovanje med obema narodoma.

Pospešiti to sodelovanje ter ga okrepiti — to je, kakor smo že rekli, glavni namen poseta odličnega zastopnika braziljskega ljudstva.

ZANIKANA VEST

Češkoslovaški tiskovni urad je objavil preteklo nedeljo vest, da so oblasti aretirale češke državljane Steva Ključiča ter našle pri njem kompromitirajoče listine, nanašajoče se na pogajanja, ki jih je bila baje pri čela Jugoslovenska Akcija z berlinskimi in beograjskimi zastopniki nemških nacionalnih socialistov v svrhu sklenitve ožje zveze med Nemčijo in Jugoslavijo.

V zvezi s to vestjo je Jugoslovenska Akcija objavila izjavo, v kateri pravi, da Ključič ni bil nikoli član Akcije ter da se nobena skupina te organizacije ni nikoli pogajala z inozemskimi zastopniki, saj zavrača Jugoslovenska Akcija vsako vmešavanje tujcev v notranje zadeve Jugoslavije.

NEKRONANI ARABSKI KRALJ UMRL

V Londonu je preminul polkovnik Lawrence, ki se je bil hudo ponesrečil pri nekem prometnem incidentu v angleškem vele mestu. Lawrence je studiral arheologijo na oxfordski univerzi, odkoder se je bil odpravil v Arabijo na študijsko potovanje. Prepoštoval je Palestino, Sirijo in vso Malo Azijo, studiral arabsko ljudstvo, prodrl v njegov jezik, njegove običaje in v njegovo dušo, jo vzbujal ter se še sam poarabil.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, si je Lawrence zamislil velik načrt: pri dobiti Arabce za sveto vojsko proti Turkom in Nemcem, vojno, ki naj jim prinese osvoboditev. Preobleden kot Arabec, je hodil od plemena do plemena, govoril o stari arabski slavi in o vojni za njeno obnovo. Arabci so mu sledili kakor preroku. Velik arabski upor je izbruhnil in omajal nemško in turške postojanke v Palestini, ki jo je potem angleška redna vojska z lahko zasedla. Lawrence svojih arabskih prijateljev ni izabil, marveč si je tudi na mirovni konferenci na vsi moči prizadeval doseči privolitve velikih vlasti za osnovevanje velikega in neodvisnega arabskega kraljevstva. V Parizu pa je Lawrence čakalo veliko razočaranje. Diplomate niso hoteli ničesar slišati o njegovih načrtih. Ogorčen se je odpovedal polkovniški časti ter izginil iz Evrope. Čez par let so ga izsledili v nekem indijskem regimentu, kjer je služil kot navaden letalec, seveda pod drugim, izmišljenim imenom. Vrnil se je spet v domovino, kjer ga je sedaj dohitela smrt.

Italija in Abesinija

Zastopniki Francije in Anglije so si zadnje dni prizadevali pomirjevalno posredovati za poravnavo spora med Italijo in Abesinijo. Italijani pa niso bili dopustni, da bi se katera druga vlast vmešavala v ta spor ter odrekajo celo Zvezi narodov pravico, da bi posredovala. Iz Rima javljajo, da bo Mussolini naznanil izstop Italije iz zenevske organizacije, če bi se Zveza vmešala. Iz Zveze je radi tega v precejšnjih škripcih. Abesinci zahtevajo, da posreduje, kakor bi bila tudi njena dolžnost, saj že vsak slepec vidi, da se Italijani pripravljajo na vpad v Etiopijo. Na drugi strani pa bi se Zveza narodov močno oslabila, če bi tudi Italija sledila nemškemu in japonskemu zgledu ter odpovedala članstvo v meddržavni organizaciji.

RAZNE VESTI

Novo rusko notranje posojilo, ki ga je moskovska vlada razpisala za financiranje tretjega leta II. pjetiletke, je doseglo popoln uspeh. V devetih dneh so zbrali 3 in pol milijarde rublov.

Po 20 letih je spet spregledal Lretonski sloviti slikar Lemordant, ki je bil v svetovni vojni oslepel, Posrečena operacija mu je vrnila vid.

V italijanski vasi Tricase, v pokrajini Lecce, so se kmetje uprili, ker so fašistične oblasti imenovale njihovi zadruški komisarja. Karabinieri in milicniki so z največjo brezobzirnostjo zatrli upor; streljali so na kmete, ubili tri ter jih 12 ranili.

Razni evropski listi so priobčili vest, da so italijanske oblasti bile primorane prepeljati spet v Italijo več sto vojakov, ker se je izkazalo, da ne morejo vzdržati v nezdravem afriškem podnebju. Italijanska vlada je te vesti zanikala, pač pa je priznala, da je v Afriki mnogo vojakov zbolelo, saj pravi v svojem poročilu, da se je odstotek bolnih znatno znižal, odkar se je zdravstvena služba izboljšala. Pri "Mattinu" so se gotovo zelo začudili, ko so brali to vest.

Preko pol milijona oseb je prišlo iz notranjosti Poljske v Varšavo z namenom, da se poslove od zemskih ostankov maršala Pilsudskega, katere mu je narod priredil izredno veličasten pogreb.

Velike protikatoliške demonstracije so se vršile v Monakovem, na Nemškem. Fašisti so se zbrali na katoliškem zborovanju ter vplivno govorila s kardinalom Faulhaberjem. Demonstracije so se nadaljevale tudi naslednji dan po ulicah ter so nacionalni socialisti napadli več katoličanov, ki so po ulicah nabirali prispevke za katoliško dobrodelno akcijo. — Katoliško nuno Wernero je sodišče obsodilo na pet let ječe; obdolžena je bila, da je brez dovoljenja poslala v tujino večjo vsoto denarja. Radi po dobrih prestopkov je obdolženih več sester in duhovnikov.

Litavski predsednik Smetana je pomilostil štiri hitlerjevce, ki jih je bilo vojno sodišče obsodilo na smrt, ker so snovali zaroto z namenom, da bi memelsko ozemlje ločili od Litve ter priključili Nemčiji. Obsojenci so bili vložili priziv, a je vrhovno sodišče potrdilo razsodbo, ki se pa radi pomilostitve ne bo izvršila.

Na Češkoslovaškem so imeli volitve. Udeležilo se jih je 16. strank, ki so v glavnem obdržale svoje pozicije. Veliko zmago pa je izvoljevala hitlerjevska usmerjena "Sudetendeutsche Nationalfront", katere voditelj pa je Masaryku brzojavil, da hoče ta stran ka sodelovati s Čehi in Slovaki v državnih poslih ter v okviru češkoslovaške republike. Ta volina zmaga je dokazala, da se nacionalni socializem vedno bolj širi med Nemci izven nemških meja.

Nekateri protijugoslovenski krogi so razširili pretekli teden vesti, da so izbruhnil veliki neredi v Sloveniji in Hrvatskem. Jugoslovenska vlada je te vesti zanikala, zanikali pa so jo tudi tuji poročevalci, ki so v Ljubljani in drugih mestih ugotovili, da vlada popoln mir in red v državi.

Abesinski cesar je odpravil suženjstvo, ki se je bilo še ohranilo v obliki prisilnega dela. S tem so Italijani izgubili enega izmed razlogov za "odreševanje" etiopskega ljudstva.

Italijanski fašisti trdovratno zagotavljajo, da imajo ves narod za seboj. Ta trditve pa kaj čudno zveni spričo poročila, ki pravi, da je bilo samo tekom lanskega leta obsojenih na ječo od 2 do 20 let nič manj kot 1717 oseb iz milanske in novarske pokrajine radi protifašističnega delovanja.

ARGENTINSKE VESTI

Prebivalstvo Argentine

Na podlagi uradnih statističnih podatkov je znašalo število prebivalcev argentinske republike dne 31. decembra 1934, torej ob vstopu v novo leto, 12.200.008 duš; povečalo se je bilo od 31. decembra 1933 za 170.449 oseb, med katerimi je bilo 5.894 priseljencev, do čim odpade ostali prirastek na rojstva.

Otvoritev Avde. Corrientes

V četrtek popoldne se je na svečan način izvršila otvoritev razširjene buenosaireske prometne arterije Corrientes. Svečanosti sta prisostvovala predsednika Argentine in Brazila, ki ju je pozdravila nepregledna množica meščanov.

Težka nesreča

Vlak, ki je prevažal tudi 5.000 kg smodnika ter drugih razstrelivnih snovi, med njimi dinamit, je zletel v zrak na novi železniški progi Ing. Ja cobacci-Ezquel, v teritoriju Rio Negro. Pet delavcev je pri tem zgubilo življenje in 7 jih je bilo ranjenih. Eksplozija je bila tako silovita, da je trupla nekaterih izmed žrtev vrglo 200 metrov daleč. Vzroki katastrofe še niso pojasnjeni.

Posledice suše

Iz raznih krajev Argentine poročajo o hudi škodi, ki jo povzroča že dalj časa trajajoča suša. V okraju Santa Lucia, pokr. Corrientes, je uničila preko 60 od sto vseh pomaranč in limon. Živina trpi radi pomanjkanja vode in mnogo glav je že poginilo. Podobna poročila prihajajo tudi z buenosaireske pokrajine. V Juarezu in okolici se je zemlja že tako posušila, da je sploh ni mogoče orati ter so zastala vsa pripravljala dela za setev. Pašniki so vsi ožgani in živinorejci so že začeli ugihati, kam naj bi gnali živino, da jim ne pogine.

PRIHODNJA ŠTEV.

NOVEGA LISTA
izide, ker imamo junija pet sobot, dne 8. pr. meseca. Naročnike prosimo, naj ne reklamirajo številke 1. junija. — Upravništvo.

Z igrišča v smrt

Nogomet je že večkrat zahteval človeške žrtve; včasih se prenavdušeni obojevalci zoje spopadajo s pestmi in bodali na igriščih, nekajkrat pa je razposajenost sportnikov povzročila prametne nesreče, ki so imele težke posledice. Pred približno mesecem dni je na pr. kronika poročala, da je v Bahiji Blanki razposajenost mladine, ki se je vozila na tovrstnem avtu z neke tekme, povzročila, da se je vozilo zvrnilo in je nesreča zahvala pet mladih žrtev, dočim je bilo 15 oseb ranjenih.

V Tucumanu se je v nedeljo zgodila podobna nesreča. Avto, natrpan z veselo razpoloženimi udeleženci nogometne tekme, je dirjal na vso moč skozi mesto, ko mu je na križišču ne ki voz zaprl pot. Sofer je zaokrenil vstran, da bi preprečil nesrečo, zavozil pa je v drevo, ob katerem se je vozilo razbilo. Troje oseb je bilo takoj ubitih, ranjenih pa več ter so trije težko ranjeni pozneje podlegli poškodbam.

Lastno hčerko je zabodel

Na estanciji "La Dorita", blizu mesteca Pehuajó, je Mihael Gottfried do smrti zabodel svojo 15-letno hčerko Levkadijo. Vzroki niso znani. Moža je policija aretirala. Na roki je imel rano, a zatrjuje, da si jo je sam zadal, ker da si je hotel vzeti življenje.

Zastopniki Indijancev pri predsedniku Justu

Ko se je v torek popoldne predsednik Justo odpravljal, da zapusti vladno palačo, je dobil nepričakovan obisk. Notranji minister Melo je privedel k njemu štiri odposlance Indijancev iz Patagonije, o katerih smo pred par tedni že poročali. Predsednik republike jih je prijazno sprejel, ter poslušal njihove prošnje. Obrazložili so mu, da so prišli v Buenos Aires iskati pravice, ki je na danjem jugu zanje ni. Belci jih izpodirajo z

zemlje, ki so jo doslej še ohranili. Poselno hudo so se pritožili zoper dva Evropejca, nekega Nemca in nekega Turka, ki med seboj tekmuje, kdo bo bolj samovoljno gospodaril nad življenjem in imetjem indijanske uboge pare.

General Justo je zastopnike urojenecv potolažil ter jim obljubil, da se bo zavzel za njihovo pravično stvar.

Otvoritev naše šole v Villi Devoto

Kakor je bilo že javljeno, se otvorila v nedeljo, 26. maja, ob 3. popoldne in v hiši rojaka Cvetka Kebra, ul. Tinogasta 5180, tretje leto naše osnovne šole za poučevanje materinščine. Starši, ki otrok še niso vpisali, a bi radi videli, da se njihova deca nauči tudi našega jezika, sporočamo, da vsak čas lahko prijavijo svoje otroke rojaku A. Misleju, Tinogasta 5553, ali pa v hiši, kjer se bo vršil pouk, ul. Tinogasta 5180.

Šolski odsek "Tabora"

Štorklja

Štorklja je obiskala preteklo nedeljo, 19. t. m., našega rojaka Alojzija Štorklja ter prinesla njegovi ženi čvrstega sinčka prvorojenca. Matiti in krepki potomček sta v najboljšem zdravju. Čestitamo!

Bodite točni!

Bodite točni, če hočete videti ves spored velike prireditve, ki se bo vršila nočjo, v soboto, v dvorani ul. Alsina 2832, dve kvadri od trga Oncel. Kakor pri prvi uprizoritvi, tako tudi pri ponovitvi "Ciganov" ne bo zavlačevanja, marveč se bo spored začel izvajati, ne glede na število prisotnih gledalcev, točne ob 9.15 zvečer, po par uvodnih točkah, ki jih bo igral orkester. Pri premieri je bilo mnogim žal, ker niso videli cele igre; naj bodo danes bolj točni! Zanimanja za igro (o kateri vsi, ki so jo videli, soglašajo, da je najbolj vesela in živahna od vseh, kar jih je bilo doslej na našem tujaknjem odru) je prav mnogo ter se vsakemu, ki prireditve pose ti, obeta res prijetna noč v krogu številnih rojakov in rojakinj. Na svidenje!

Kdor išče - najde!

Zadnja številka buenosaireske "Pravde" je izšla na štirih malih straneh in javlja, da se je to zgodilo, ker je pripravljeni material in pohištvo uredništva uničil hud vihar, ki je v osebi arb. Sulčiča posetil redakcijo. Urednik "Pravde", o katerem smo nekaj krat čitali, da ima razne neparavne račune na sodnih v Jugoslaviji (in ni nam znano, da bi kdaj te očitke izpodbil ali jih vsaj zaničal), se že več let ukvarja z izdajanjem listov, katerih glavni namen je napadati razne osebe in društva ali ustanove, pri katerih te osebe delujejo. Tudi, in še posebno, v Argentini, kjer vlada glede pisanja včasih še prevelika svoboda, ki takšne "novinarje" kaj rada zapelje, da ne poznajo več mere v besedah in stavkih, je izvrševanje takšnega rokodelstva združeno z večjimi ali manjšimi riziki; pomeni — kakor bi rekli Italijani — "vivere pericolosamente". In, kdor išče — najde!

O tej stari resnici se je urednik "Pravde" že nekaj krat prepričal ter je doživel tudi 14. t. m. nov dokaz. Tako sam poroča, dramatično stvari na način, kakor da mu je ta krat šlo za kožo.

Tako hudo pa najbrž ni bilo, ker "Pravda" tudi v zadnji številki vztraja pri svojem rokodelstvu, ki je njena edina "raison d'être"; sedaj besno na pada odpravnik poslov dr. Mišetiča, o katerem trdi, da je od časa svojega prihoda v Buenos Aires (torej v par mesecih) "učinilo više štete narodnim in državnim interesom nego ... sve antidržavne propagande od oslobodje nja do danes".

"Pravda" dosledno zakriva svoj nečeden posel pod plašč nacionalizma; v zadnji številki pa si je privoščila še nekaj drugega: postavlja se v poz "vodečega (!) jugoslovanskega glasila v tem delu ameriškega kontinenta". Kako bi se človek iz srca ne smejal takšnemu oneganju?

Listnica uredništva

A. Š.: Odgovora še ni.

G. J. M. J.: Najlepša hvala in iskren pozdrav! Pride prihodnjič na vrsto.

"Tabor": Radi pomanjkanja prostora pride Vaše "Pojasnilo" v prihodnjo številko.

IZ CORDOBE

KAM PLOVEMO?

Zadnja društvena prireditev D. K. D. "Iskra", ki se je vršila v nedeljo, 12. t. m., je bila od strani naših rojakov in rojakinj jako slabo obiskana. Vzrok, da se naša javnost ni odzvala vabilu naših prosvetnih delavcev in delavk ni v tem, da se že nekaj let nahajamo v krizi, saj je kriza že nekoliko popustila in ga sedaj tu ni rojaka, ki bi bil brez posla; vzrok je drugačen. Zalostno in pomilovanja vredno dejstvo je, da se dobe ljudje, ki ne znajo ceniti lastne kulture, dasi razglasajo po gostilnah, da so dovolj izobraženi in kulturni. Ali smo res že tako nizko padli, da radi osebnih razprtij sovražno tiste, ki že več let požrtvovalno in neumorno delajo na našem prosvetnem polju, ne da bi za svojo vztrajnost prejeli kakšno plačilo ali priznanje, dasi bi jim po pravici šlo? Ti naši rojaki in rojakinje nam od časa do časa nudijo s svojim delom na kulturnem polju lepe in poštene zabave ter nam obenem obujajo spomine na minule dni, ki smo jih preživeli v domovini.

Ni lepo, da nekateri posamezniki javno in zahrbtno ter iz osebne mržnje delajo proti tem našim agilnim pionirjem, ki nimajo drugega namena, ko prirejati za naš izseljeni narod v tujem svetu kulturne prireditve in zdrave zabave, nuditi nam z njimi, od časa do časa, par uric potrebnega razvedrila.

Kam plovemo?

Ali je res, da smo se že tako odtujili svojemu narodu in materinski mu jeziku, da se celo sramujemo iti na slovenske prireditve, ki jih celo tuji obiskujejo, dasi ne razumejo naših govorice. Na zadnji prireditvi je bilo med udeleženci mnogo več tujcev, nego naših rojakov in rojakinj. To je žalostno, a resnično!

Družinska tragedija

V kraju Jumial Grande, pokr. Entre Rios, sta v lepem min in slogi živela s svojimi 9 otroki Teodoro Ortega in njegova žena Bernarda. Teodoro, ki je bil do tedaj skrben družinski oče, se je pa pred približno dve letoma močno spremenil. V družini je razgrajal in pretepal ženo in otroke. Starejši sin Segundo Teodoro, ki je tedaj začel skrbeti za družino, je pred par meseci odrazil z materjo, sestrami in brati v Machaguay Huan chinga. Tu je bil v tork našet očeta, ki je bil nepovabljen prišel v o-biske, se takoj skregal z ženo ter jo s pestjo pobil na tla, da je obležala nezavestna. Ko je fant vstopil v hišo, je zagledal očeta z revolverjem v roki. Misleč, da je mati ranjena, je Segundo Teodoro vzel iz žepa revolver ter na mestu ustrelil lastnega očeta. Prijavil se je nato sam policijskemu komisarju.

KROJACNICA IN TRGOVINA

GORICA

Nudi cenj. rojakom veliko izbero najbolj-sega blaga po zmernih cenah.

Delo in postrežba prvostna.

Priporoča se **FRAN LEBAN**

Avda. del Campo 1080
U. T. 59-3102 Buenos Aires

Izseljenci iz Córdoba in okolice! — Skrajni čas je, da pogledamo okrog sebe ter se zavemo, da stopamo po zgrešeni poti! Če hočemo napredovati ter koristiti sebi in svojemu narodu v tujini, je naša sveta dolžnost, da po svojih najboljših močeh podpremo one, ki se že več let nesebično žrtvujejo v prosep naše slovenske naselbine v Córdoba.

Upam, da tvoj klic ne ostane glas vpjiočega v puščavi, ampak, da ga bodo naši izseljenci poslušali in upos-tevali, kajti gre se za to: ali bomo še imeli priliko slišati z odra našo pesem in naše igre, ali ne. Če mi, izseljenci, ne bomo podprli rojakov, ki se mučijo po več tednov, da se pripravijo za prosvetno prireditev, kdo drugi jih bo podpiral?

In še nekaj! Slišati sem morati, da namerava "Iskra" pričeti s prireditvami v kasteljanščini, ker nima uspeha s slovenskimi prireditvami. Ali bi ne bil to občuten udarec za našo naselbino? In kdo bo tega kriv? Mi sami!

Jugoslovan.

Objavljamo zgornji dopis, ki nam ga je poslal neki naročnik iz Córdoba, dasi ni s tem rečeno, da se v vsem strinjamo z njegovimi izjavami. Nasprotno: zdi se nam, da so vzroki neuspeha, o katerem govori, najbrž drugačni ter jih ni iskati samo v osebnih sporih in zamerah. Eden izmed vzrokov utegne biti nezaupanje, ki ga je mogoče v ljudeh vzbudilo dejstvo, da prirediteljev samih podčrtano, da bo na sporedu igra, ki je izšla izpod peresa navadnega oderskega diletanta. Pisanje iger ni tako enostavna zadeva, in nezaupanje v tem slučaju je bilo, če že ne upravičeno, pa vsaj razumljivo. Tudi ni mogoče od naših rojakov zahtevati, da bi šli gledat igro samo zaradi tendence, ki jo utegne imeti, še posebno, ko ni nikjer zapisano, da so glede tendenc vsi isti misli.

Grožnja, da bo "Iskra" izključila iz svojih prireditev naš jezik, se nam zdi nekoliko pretirana in če jo je dopisnik slišal, je gotovo ni čul iz ust treznih voditeljev društva. Zaradi ene

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljše postreženi.

ZBIRALIŠČE SLOVENCEV.

Lepi prostori, pripravljeni za svatbe — Prenosišča \$ 0.70
Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ŽIVEC
PATERNAL Osorio 5085

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

ALBERT BELTRAM

priporoča cenj. rojakom svojo trgovino črevljev, šolskih potrebin in tobakarno. Ima veliko izbero copat in nudi najbolj ugodne cene.

Dto. Alvarez 2288, esq. Trelles

neuspele prireditve se svet ne bo še zrušil.

Nam, ki gledamo na cordobske prilike iz daljave, se zdi, da je za našo tamošnjo naselbino neutemeljen in nepotreben luksuz, če ima več ko eno izseljensko organizacijo. Ko bi zmernejši člani tamošnjih organizacij hoteli pomirjevalno vplivati na svoje bolj "goreče" društvene tovariše, bi se gotovo dosegel sporazum, na podlagi katerega bi bilo mogoče združiti vse tamošnje rojake in rojakinje v eni organizaciji. A samo ena pot vodi do cilja: treba je dobre volje, treba je, da cordobski Slovenci pozabijo na stare zdražbe, in treba je tudi, da se tamošnji društveniki otresejo zunanjih vplivov, ki ne stremje za tem, da bi se nesoglasja poravnala, marveč jih morda celo ustvarjajo.

Le v pametni slogi bodo cordobski rojaki mogli doseči trajne uspehe na društvenem polju, zakaj njihova naselbina ni tako močna, da bi se lahko brez škode cepila na več organizacij. (Op. uredn.)

☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Vse v redu naša

"No, ali si našla doma vse tako, kakor je bilo pri odhodu?"

"Da — celo električna luč je še gorela v prednji sobi!"

TOVARNA MOZAIKOV

TEOLINDO RODRIGUEZ

Specializirana v vseh vrstah mazaika — Imitacije marmorja
Koncesijonar portlandskega cementa "SAN MARTIN"
SKLADIŠČE GRADBENEGA MATERIJALA
Anasco 2763 U. T. 59-1925
BS. AIRES Postaja Paternal

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES
U. T. 44 Juncal 5207
Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno in domačo hrano od \$ 2.— dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70
DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI
Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

Restavracija "TRENTO-TRIESTE"

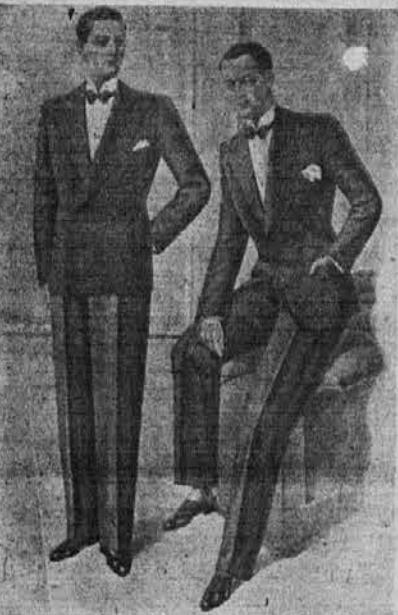
Točna postrežba in nizke cene. — Igrišče za kroglo. — Prostori pripravljeni za svatbe. — Domača godba. — Rojakom se priporoča
Josip Brišček in Jakob Gjadrinovac
AVELINO DIAZ 1754 — Bs. Aires
(Dve kvadri od parka Chacabuco)

KROJACNICA

P. CAPUDER
se priporoča cenjenim rojakom
Buenos Aires, Billingham 271 apt. 2
(višina ulice Cangallo 3500)

Valerio Godina KONSTRUKTER

zdravstvenih naprav
Konstrukcije, popravila in preuredbe vseh vrst
Velika izbera modernega mozaika
U. T. 59 Paternal 1925
12 de OCTUBRE 1906 Bs. Aires



KROJAČNICA

"TRIESTINA"

Izdeluje obleke iz prvovrstnega blaga po zmernih cenah. Pridite in prepričajte se! Velike olajšave pri plačevanju.

Frane Meline

Baunes 187 (vagal Paz Soldán)
Bs. Aires — U. T. 59 Paternal 1262

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih
JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"
Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires



Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO CUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA, KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

ZA POUK IN ZABAVO

KAJ NAPOVEDUJE AMERIŠKI KEMIK

Delovnik dveh ur, konec starosti človeka, polet na Mars in Venero in konec prehlada, influence, jetike, raka in neprebavnosti!

Vse to in še kaj pride v prihodnjih sto letih. Tako pravi dr. Thomas Midgley ob pričetku zborovanja ameriških kemikov v New Yorku, ki je obenem proslava tristoletnice kemije v Ameriki. Dr. Midgley je rekel, da vse to se nahaja znotraj meje znanih naravnih zakonov, kar pomeni, da je vse to mogoče, čeprav se nekatere stvari lahko zavlečejo. Prav gotovo pa izginijo bolezni prehlada, jetike, influence, raka in želodčne neprebavnosti. Odkrite bodo tudi kemične snovi, ki odpravijo postarjanje človeka, tako da človek vedno ostane na stopnji starosti, katero si izbere, bodisi med leti 18 in 22 ali 30 in 35.

Ljudje bodo delali samo dve uri na dan in najtežje delo doma bo pritisk gumba, ki v trenutku ogreje ali ohladi sobo ter odpre in odgrne posteljo. Spalna obleka bo iz celulozidovine in bo zelo poceni, jo bo človek rabil enkrat in potem jo bo vrgeč proč. Tehnika in inženirstvo na polju radioaktivnosti odkrije gonilno silo, ki bo lahko gonila letalo na Mars in Venero; doba medplanetarnih poletov bo tedaj odprta.

TISK NA JAPONSKEM

Da so na Japonskem vneti čitatelji periodičnega tiska, nam kaže najbolje število dnevnikov, ki jih je preko 100, tednikov (najmanj 550) in drugih listov, ki izhajajo po trikrat na mesec (6700).

Število dnevnikov na prvi pogled ni videti veliko, moramo pa vedeti, da dosegajo naklade, s katerimi se ne morejo meriti niti ameriški dnevniki. "Osaka Mainichi" in "Osaka Asahi" imata dnevno naklado po pol milijon izvodov. "Tokio Nichi" in "Tokio Asahi" skoraj po en milijon izvodov, "Tokio Yomiuri" po 750 tisoč izvodov, konservativni "Jiji" pa 500.000. Kako dobra je organizacija dnevnega tiska, je najbolje razvidno iz tega, da dobe vse liste še isti dan skoraj po vsem otoku.

PLINARNA V NOTRANJO STI ZEMLJE

V bližini Bakuja so napravili te dni prvič poskus, da bi vzgali petrolejsko ležišče pod zemljo in po ceveh dovedli

pline industrialnim svrham. Listi poročajo, da je poskus uspel in da je uprava te naravne pridelovalnice plina dobila že naročila za dolge plinovode.

S to metodo si je mogoče prihraniti milijarde, kajti z običajnim vrtnanjem za petrolejem je mogoče izkoristiti komaj 20 odstotkov naravnega petrolejskega zaklada, 80 odstotkov ga gre v zgubo. Teh 80 odstotkov lahko dobe sedaj na novi način. Najzanimivejše pri tem poskusu pa je bilo to, da so začeli petrolejski viri okrog poskusnega mesta, ki so jih smatrali že za povsem izčrpane, spet dajati "tekoče zlato" in da so postali rentabilni.

Podoben poskus so napravili v Donški kotlini pri Lisičansku s podzemeljskim razplinjenjem premoga. Tehnični proces se ni popolnoma izdelan, toda ruski listi pišejo, da postane v dvajsetih letih poklic rudarja premogarja samo še zgodovinski pojem!



V kitajski provinci Hupek umira vsak dan mnogo ljudi od lakote. Nekaterim pomagajo oblasti z razdeljevanjem riža.

ŽENSKI KOTIČEK

NEGOVANJE ROK IN NOG

Lepe roke in noge lahko po naravi, za negovane roke moraš skrbeti sam in sama.

Med glavnimi stvarmi pri lepi roki so čisti nohti. Žal, prenese le malo ktera roka pregled v tem pogledu.

Tudi nohte je treba gojiti "v skladu z osebnostjo". Mnogim ljudem se bleščeči se in lakirani nohti ne podajo, vsem pa se primerni lepo obrezani in motno lesketajoči se nohti.

Roka, posebno ženska, mora biti bela in mehka. V ta namen ne pozabi na kremo, ki jo koža hitro svrka, po vsakem umitju rok. Majhna paličica, ki rabi za potiskanje nohtne kože na zanj in za čiščenje nohtov, te tudi ne bo obtežila.

Cesta uporaba ščetke za nohte tem

ne more škoditi, prav tako ne čiščenje s superoksidom ali še bolje s citronovo lupino. Izvrsten recept za bele roke slove: pol steklenice kolinske vode, en četrt steklenice citronovega soka, en četrt steklenice glicerina v primerih, da je potrebno daljše negovanje rok, so priporočljive ponoči udobne rokavice iz usnja, ki jih znotraj namažeš s kremo. Zoper trdovratno rdečo roko so na razpolago posebne kreme in zvečer tekoči pudri, ki jih naneseš na vlažno roko preko tenke plasti kreme. Milo za roke naj bo vedno dobro in naj ima svež vonj.

Ne samo higijena, tudi moda zahteva tedaj negovanje nog, že zaradi globoko izrezanih sandal brez nogavic, kakršne nosimo dandanes kaj radi v poletnem času.

Nohte na nogah je v nasprotju z nohti na rokah obrezati ravno in čim krajše.

Proti prehudemu znojenju nog ima močno celovito preizkušeno domačih sredstev. Najbolje se obnese jutranja kopel nog v vedru mrzle vode ali pod mrzlo prho. S čestim pudranjem nog se obranimo tudi nadležnih kožnih izpuščajev, ki jih povzroča znojenje. Podplate si vsak drugi dan namažimo z raztopino formalina v vodi. To sredstvo pa pri majhnih razpoklinah v nogi peče. Koristno je tudi pogostoma izmenjati nogavice in čevlje.

Dete s tremi nogami

V mestu Sebešu na Ruskem je prišla na svet deklica s tremi nogami. Dve sta popolnoma normalni, ena slabotnejša, pa ji je zrastle iz konca hrbtenice. Deset dni po porodu je neki kirurg to nogo amputiral s polnim uspehom. Otrok je sedaj že popolnoma zdrav.

Stražarke v Parizu

V Parizu so osnovali poseben oddelček policistk. Prejšnji mesec sta prvi dve policistki nastopili službo ter seveda vzbudili pozornost Parižanov. Obklečeni sta v mornariško modro obliko in nosita klobuk, ki sliči skvetskemu. Stražarke bodo nadzirale vho v dekliske liceje, na postaje in trge.

Ameriški dijaki v Evropi

150 ameriških dijakov je bilo na študijskem potovanju po 12 evropskih prestolnicah.

V svojem poročilu pravi, da so jih najprijazneje sprejeli v Stockholmu, najbolje so jih pogostili v Parizu, najbolj obložene moške so videli v Budimpešti, na Dunaju so videli najbolj mična dekleta, Pražanke pa so prejele od vseh 150 glasov, 149 v priznanje, da so najlepše in najelegantnejše na svetu.

Poceni možje

Pariška policija je odkrila nenavadno ženitveno posredovalnico. Mlade inženjere, ki so se bale, da bi jih oblasti spravile čez mejo, so sklepale zakone s starci, ki jih je posredovalnica izbirala najraje v zavetiščih za stare ter v bolnišnicah. Tako so si mlade ženske zagotovile francosko državljanstvo ter nadaljnji obstanek v Franciji. Mož jih je stal malenkost. O neki mladi dami iz Hessena, ki je nameščena pri neki pariški tvrdki, pišejo listi, da se je poročila poton posredovalnice z nekim 70-letnim starcem, ki je privolil v "zakon" za eno kosilo in 10 frankov v gotovini.

MALI OGLASI

KROJAČNICA IN TRGOVINA
raznovidnega blaga se priporoča
SEBASTIAN MOZETIC
Osorio 5025 — Paternal

SIVILJA - MODISTKA
izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah
Anica B. Dolšček
Calle Nueva York 3765 (blizu postaje V. Devoto) U.T. 50-0944

DR. MIGUEL F. VAQUER
Zdravnik bolnišnic Rawson in Salalerry. — Clínica General de Niños. Tinogasta 5744 U.T. Liniers 548

POZOR!

Slov. babica dipl. v Pragi in Bs. Airesu, specializirana v porodniških in vseh ženskih boleznih s 25 letno prakso se priporoča slov. ženskam, ki se čutijo bolezni. — Prvi pregled brezplačen. — Sprejema od 7—21 in ob nedeljah od 8—20 ure. Sprejema tudi porodnice v oskrbo.

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

LIMA 1217 U. T. 23—3389

KROJAČ, diplomiran v Bs. Airesu,
vam napravi obleke po najmodnejšem kroju in po najnižji ceni. Rojakom se priporoča: **JOSIP FAGANEL**, Solís 1235 (blizu trga Constitución).

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsake šest slik eno sliko v barvah

MARKO RADALJ

Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275. Dock Sud

Diplomirana krojačnica



Najboljšo postrežbo in solidne cene najdete pri

LEOPOLD UŠAJ

GARMENDIA 4973 — PATERNAL

NAROČITE SE NA "Novi list"

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dospejo

V maju:

27. Alsina
28. Groix
31. H. Monarch

Proti Evropi odplovejo

V maju:

25. Formose
30. C. S. Antonio in H. Patriot
31. C. Norte

VREDNOST DENARJA

100 dinarjev	9.10
100 lir	31.80
100 silingov	158.50
1 funt sterling	18.00
100 fr. frankov	25.40
100 šil. kron	16.50
100 dolarjev	387.—

BAR-RESTAVRACIJA "ZEPPELIN"

25 de MAYO 722 U.T. 31-3977
Izvrstna gošča od 3. pop. do 1. pop. polnoči. Odprto podnevi in ponoči.
Pivo iz sodov in v steklenicah.
Quilmes chop \$ 0.25
Samo pristna pijača
Menjevanja denarja po vsakem v dnevnem tečaju

SLIKE IZ MANDŽURIJE

Pokopališče belih Rusov

Stopil sem na mirnejše ceste harbinskega evropskega mestnega okraja. Ob ulicah so čepeli ljudje, naslonjeni na hišne zidove, oblečeni v raztrgane cunje, moleč svoje koščene roke Kitajcem in Evropejcem, ki so brezbržno šli mimo njih. Ti ljudje epe na čestnem tlaku, z mladimi obrazi, umazanimi od blata, z dolgimi golimi nogami, stegnjenimi kot mrlič. Povsod po harbinskih cestah vidite te ljudi — ruske berače.

"Ali mar poznate zgodovino tega mesta", me je vprašal neki Rus. "To je kos ruske zgodovine in je zato žalostna. Japonci nimajo prav, ko trde, da so odprli Mandžurijo civilizaciji in napredku. Mi Rusi smo prvi začeli graditi železnico, ki je spreminjala stepo v plodovita polja. Nobeno ameriško mesto ni prehitelo naglice, s katero so naše železniške postaje rasle v velika mesta. Mi smo zgradili Harbin. Vse, kar je danes to mesto, se mora zahvaliti Rusom. Mi smo bili njegovi župani in sodniki. Naša policija in naše čete so držale razbojnike v šahu. Ruske oklopnice so na Sungariju čuvali naše trgovske ladje, ki so nosile ruske zastave. V Rusiji je izbruhnila revolucija. Rdeče čete so po tolkle bele armade, drugo za drugo. Ko je bila že vsa Rusija priključena sovjetski uniji, je Harbin ostal edino caristično mesto, ki je sprejemalo vse begunce, ki so iz Sibirijske prišli iskati

zavetja za njegove zidove. Vzhodno-kitajska železnica, glavna žila Mandžurije, je pripadala še nam in mi smo imeli še dovolj dragocenih kamnov in kožuhov na prodaj. V tistih dnevih bi morali poznati Harbin. Zvečer so kočijaži v pisanih svilnenih haljah vozili prince, generale, profesorje in najlepše ženske Rusije, najslavnejše njene plesalke in primadone. Toda ruske čete, ki so stražile železnice, so se začele upirati, okužene po boljševiški propagandi; nadomestili so jih morali kitajski vojniki. Živelimo brez zaščite, kakor smo bili, samo še od milosti Kitajcev. Ti so se pa kaj kmalu sporazumeli z boljševiki — v našo škodo. Kitajci so priznali sovjetski Rusiji nasledstvene pravice kot lastniki vzhodno-kitajske železnice pod pogojem, da bodo rdeči delili z njimi dobiček in upravo. Sovjetska republika se je velikodušno odpovedala pravici eksteritorialnosti in s tem prepuстила Harbin kitajski upravi. Do čim boljševiki niso izgubljali časa, da so pometali pred vrata bele ruske železniške nameščence, so se Kitajci požurili, da so nas pregnali z naših mest po sodiščih, policiji in bolnicah. Prislili so nas celo, da smo svojo trgovsko mornarico za sramotno nizko ceno prodali kitajskim trgovcem. Z vsakim dnem se je znašlo na cesti, v brezposelnosti vedno več ruskih odvetnikov, zdravnikov, uradnikov z ravnatelji, inženjerji in tajniki. Tisti, ki so še imeli kožuhe ali dragocenosti, so jih poprodali za vsako ceno, da so zapustili to mesto, v katerem je bili

človek prvi postal suženj drugobarvnih.

Gotovo ste že opazili, da vsem tujcem vejejo njihove državne zastave nad hladniki avtomobilov. Te zastave so v Harbinu neprecenljive vrednosti. Kitajskim policajem kažejo, da lastnika zastave čuva konzul, za katerim stoji država. Mi beli Rusi nismo niti konzula niti državne pripadnosti. Preganjani ali divje živali ne moremo biti bolj brez zaščite, nego smo mi. Vsak kitajski policaj, ki si hoče prisvojit malo šalo, nas lahko brez povoda aretira, ker se mu ni treba bati ugovora nobene tuje sile.

Po cestnem hodniku se je gnetlo polno ljudi, ki so se brezskrbno sprehajali po mestu.

"Ali je danes nedelja?"

"Ne. Vsak dan vidite po ulicah to množico brezposelnih; to so ljudje, ki niso imeli denarja, da bi bežali v Šangaj ali Pariz. Med njimi najdete vse stopnje obubožanosti."

"Preiravate", sem rekel. "Vidi se, da ti ljudje sicer niso bogati, toda so brez skrbi in celo dobre volje."

"To so, hvala bogu. Toda vi še niste spoznali nas Rusov. Mi smo silni optimisti. Pojdite in poslušajte, kaj vam bodo pripovedovali voditelji raznih emigrantskih skupin."

Obiskal sem bivšega generala. Zivel je v opremljenem stanovanju, kjer sta bili njegova last samo slike carja in velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča v naravni velikosti. Majhna deklica je prinesla čaj.

"To je moja šesta hči", je dejal general in vzdihnil. "Tudi vi morate videti", je nadaljeval. "da rdeči režim

v Rusiji ne more dolgo trajati. Njegov takojšen polom je neizogiben. Kako hitro bomo pregnali boljševike, bomo proglasili vojaško diktaturo."

"Kako, videli ste generala, tega človeka, ki v svoji omejenosti sploh ne more razumeti političnega položaja," mi je rekel bivši advokat. "To je nevaren norec. Ti diktatorski kandidati so za Rusijo prav tako nevarni kakor boljševiki sami. Ne, ko očistimo Rusijo boljševikov, bomo ustanovili ustanovno monarhijo."

"Ne monarhije, ne diktature," je dejal zdravnik, na čigar pisalni mizi sta stala doprsna kipa Leva Lolsteja in Marxa. "Ti reaktorji so nesposobne glave. To so bili moji sovražniki od nekdaj, kakor so boljševiki od danes. V mladosti sem začel pripravljati revolucijo proti carju. Car me je poslal v pregnanstvo. Boljševiki so me pa tudi pregnali." Pepel cigarete je otrsela na oguljeno, zaprašeno preprogo. "Toda ko se bo zlomilo boljševiško gospodarstvo — in ta polom je neizbežen, kajne — bomo uvedli splošno in tajno volivno pravico..."

"Koga ste zopet danes mučili s svojimi vprašanji", me je vprašal Američan.

"Bivšega generala, obubožanega advokata in brezposelnega zdravnika."

"Torej bele Ruse. Nesrečni sanjači so ti ljudje."

"Toda čuvajta pozor", je menil Francoz. "Bil sem kot gost pri neki kueglinji v revni predmestni hišici. Poudarila mi je roko v poljub z isto popolno eleganco; kakor je to delala v

svoji palači v Petrogradu."

"Smešna je ta poza", je dejal Američan. "Če si ne mora zaslužiti primerne dohodkov, naj bi se vsaj odpovedala knežjemu ponosu."

"Ti ljudje imajo pač kulturo", je odvrnil Francoz.

"Se bolj občudujem njihovo vero", je pripomnil Nemec, "da je njihova sedanja beda le kratka preizkušnja, ki se bo kmalu končala z zmagovitim povratkom v Rusijo."

"Da", je menil Francoz, "to je baš tragično, da se petnajst let verujejo da se bodo jutri vrnili."

"Ta vera je nesmisel", je dejal Američan.

"Potreben nesmisel", je potrdil Francoz. "Brez njega ne bi mogli prenašati tega življenja."

"Prav sedaj so zopet tako samozavestni", je ugotovil Američan. "Vso rešitev pričakujejo od Japoncev. Mislijo, da jim bodo rumeni vojaki zopet osvojili Rusijo, samo lepim ruskim očem na ljubo. Japoncem se naravnost zaprno prilizujejo."

"Skušajo organizirati armado", je dejal Francoz, "ki naj bo po njihovem mnenju predstraža Japoncev."

"Organizirali!" je zakričal Američan, "kakor da bi sploh vedeli, kaj pomeni organizirati!"

Ko sem obiskal nekoga od teh Rusov, da ga povprašam, koliko vojakov so že zbrali, je goreče pogladil svojo brado.

"No, da, z organizacijo smo šele pravkar pričeli. Da, same prvovrstne ljudi imamo, vsak je najmanj 1.80 m visok."

"O tem ne dvomim, ali rad bi vedel, koliko imate bataljanov ali celo polkov."

"Jutri bomo imeli celo armado," je navdušeno odgovoril. "In danes?"

"No, saj sem vam že povedal, da smo šele pravkar pričeli z delom. Pa imamo gotovo že sto ljudi. Dober začetak, mar ne?"

Teh sto mož so nabrali med tisoči brezposelnih, ki se gnetijo po harbinskih ulicah. Če jim ne bomo nič plačevali, bodo začeli zopet pohajkovati ob sungarijskem pristanišču v toplem pomladanskem solncu.

In število ruskih brezposelnih se vedno narašča. Kajti Kitajec se zna povsod vrniti s svojo spretnostjo in marljivostjo. V vsakem poklicu tekmuje z Rusom. Sede na tlak poleg ruskega čistilca čevljev, odpira svojo trgovino poleg ruske. Ramo ob rami z ruskim beračem prosi milodarov.

Sigurno in polagoma, z vsakim dnem pridobiva na terenu. Brez potrebe kakor žival Kitajec še vedno zadovoljivo živi, ko Rus že strada.

V isti meri, kakor Kitajec spodrva Rusa, vedno večja množica ruskih brezdelnežev, ki prihajajo posamezno ali v gruclah na begu iz Sibirijske.

PRIPOROČAJTE Novi list!